

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2013
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Όλα είναι αξιοθρήνητα στους εμφύλιους πολέμους, αλλά τίποτα δεν είναι πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη : αυτή κάνει τους νικητές πιο άγριους και πιο αχαλίνωτους (απ' ότι συνήθως), ώστε, ακόμη κι αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να πνίζονται από ανάγκη να είναι. Γιατί τα αποτελέσματα των εμφυλίων πολέμων είναι πάντοτε τέτοια, ώστε όχι μόνο να γίνονται αυτά, που θέλει ο νικητής, αλλά ακόμη ώστε ο νικητής να κάνει το χατίρι εκείνων, με τη βοήθεια των οποίων κερδίστηκε η νίκη.

Ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί, όχι μόνο αχρείοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι αυτό έγινε σκληρά και τυραννικά. Τώρα καταλαβαίνω ότι αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μανλίου, όπου κατευθύνεται, κανείς δε θα είναι τόσο ανόητος που να μη βλέπει ότι έγινε συνωμοσία, κανείς τόσο αχρείος, που να μην το ομολογεί.

B1.

bellum civile
miserrimum
ipsum
victoribus
feroci
talis
exitu
earum
auxilium
auctoritas
plus
huic
castrorum
stultam

B2.

reddidisti
sunto
cogeretur
faciendum
vult
obsequentur
peperisti

animadversum – animadversu
dixerint
intellexisse
perveniebatis
intende
vidissemus
fatebuntur

Γ1α.

miserius: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος nihil μέσω του εννοούμενου συνδετικού ρήματος est

ferociore: κατηγορούμενο στο αντικείμενο του ρήματος victores (μέσω του ρήματος reddit).

bellorum: γενική υποκειμενική στο exitus

iis: αντικείμενο στο ρήμα obsequatur

id: υποκείμενο του απαρεμφάτου factum esse και ετεροπροσωπία.

fore: αντικείμενο του ρήματος intellego και ειδικό απαρέμφατο.

coniurationem: υποκείμενο του απαρεμφάτου esse factam και ετεροπροσωπία.

Γ1β.

Omnia sunt misera in bellis, **quae civilia sunt.**

Γ1γ.

Cicero scripsit bellorum enim civilium **exitus tales esse** semper, ut non solum ea **fierent**, quae **vellet** victor, sed etiam ut victor **obsequeretur** iis, quorum auxilio victoria **parta esset**.

(**Σημείωση :** στην κύρια πρόταση κρίσεως λόγω ετεροπροσωπίας το υποκείμενο exitus και το κατηγορούμενο tales πρέπει να μετατραπούν σε αιτιατική, ωστόσο γραμματικά παραμένουν ως τύποι ίδιοι και γι' αυτό πιθανότατα δε συμπεριλαμβάνονται στη βαθμολόγηση των 5 μορίων)

Γ2α.

etiamsi natura tales non sint: δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση. Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο etiamsi και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί δηλώνει μια υποθετική κατάσταση, που, κι αν δεχτούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της προσδιοριζόμενης πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (non sint), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (cogantur) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2β.

quae velit victor: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση κρίσεως, προσδιοριστική στη λέξη ea (ως επιθετικός προσδιορισμός του). Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae και εκφέρεται με υποτακτική, λόγω έλξης από το fiant της προηγούμενης συμπερασματικής πρότασης.

Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (velit), γιατί το ρήμα εξάρτησης είναι αρκτικού χρόνου (fiant) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2γ.

Nunc intellego (εξάρτηση), si iste in Manliana castra pervenerit (υπόθεση), neminem tam stultum fore (απόδοση ειδικό απαρέμφατο).

si iste in Manliana castra **pervenerit** (υπόθεση σε οριστική συντελεσμένου μέλλοντα), **nemo tam stultus erit** (απόδοση κύρια πρόταση κρίσεως με οριστική μέλλοντα).

Έχουμε Α' είδος : ανοιχτή υπόθεση στο μέλλον.

Μετατροπή σε υπόθεση δυνατή ή πιθανή : si iste in Manliana castra **perveniat** (υπόθεση υποτακτική Ενεστώτα), nemo tam stultus **sit** (απόδοση υποτακτική ενεστώτα).

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Τα θέματα των Λατινικών ήταν ως προς τη διατύπωσή τους σαφή. Οι ασκήσεις της γραμματικής δεν παρουσίαζαν καμία δυσκολία και οι αντίστοιχες του συντακτικού ήταν διαβαθμισμένης δυσκολίας, αφού η παρατήρηση Γ2γ. (εξαρτημένος υποθετικός λόγος) εξετάστηκε για πρώτη φορά στις εξετάσεις και ήταν απαιτητική.

Επιμέλεια Θεμάτων
Ιερωνυμάκης Λευτέρης
Τρουλάκης Μάνος
Φιλολόγοι